

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Історико-юридичний факультет
Кафедра публічного та міжнародного права
і правоохоронної діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
кафедри публічного та
міжнародного права і
правоохоронної діяльності
протокол № 2 від 07.09.2020 року
В.о. завідувачки кафедри

Доцент Ірина РИЖЕНКО

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 10 ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА: ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
УКРАЇНИ; ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Освітня програма **Право**
першого (бакалаврського) рівня
Спеціальність **081 Право**
Галузь знань **08 Право**

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Історія держави і права: Історія держави і права України; Історія держави і права зарубіжних країн
Викладач	Юрій Капарулін (Yurii Kaparulin), кандидат історичних наук, доцент кафедри https://orcid.org/0000-0001-9099-5766
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1716
Контактний телефон	+380990121594, Viber, Telegram
Е-mail викладача:	kaparulin.ksu@gmail.com
Графік консультацій	П'ятниця, 16:00-17:00, ауд. 401 (5 корпус) або за призначеним часом

1. **Анотація дисципліни:** дисципліна включає основні інформаційні блоки з курсу історії держави та права, що є однією з фундаментальних дисциплін при підготовці студентів юридичних спеціальностей.

2. **Мета та завдання дисципліни:**

Мета дисципліни: Історія держави і права: Історія держави і права України. Історія держави і права зарубіжних країн - історична юридична наукова дисципліна, що досліджує історію виникнення, розвитку держави і права, закономірності й особливості єдності і взаємозв'язку державних органів, правових інститутів конкретних держав у хронологічній послідовності.

Завдання:

теоретичні:

- вивчення розвитку і змісту типів та форм держави та права;
- дослідити становлення та розвиток державних органів і правових інститутів;
- вивчити історію кодифікації права України та провідних країн світу;

практичні:

- використовувати досвід історії держави і права в практичній діяльності під час створення демократичної правової держави в Україні;

- використовувати в практичній діяльності знання основних принципів континентальної та англосаксонської систем права;
- навчити робити правильні прогнози в галузі суспільно-політичного життя України на основі історико-правових знань.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

загальні

- здатність спілкування державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність оцінювати події та діяльність політичних суб'єктів і об'єктів в історичному процесі з позицій загальнолюдських цінностей;
- розвиток конструктивно-критичного мислення, відповідальності
- здатність до змістовного аналізу причинно-наслідкових зв'язків в історичних подіях минулого
- готовність аналізувати та узагальнювати історичний матеріал в контексті загальноісторичних процесів України і світу

спеціальні

- здатність порівнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність історичних суб'єктів;
- набуття досвіду громадянських дій, демократичної поведінки та ефективного спілкування.

Програмні компетентності та результати навчання

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

Інтегральна

- Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, зокрема, з історичними науковими джерелами, аналізувати їх та узагальнювати у відповідності до наукових критеріїв, використовувати базові методи історії при виконанні професійних задач.

Загальні

- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного

демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові

- СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

- СК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

- СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

- СК 4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

- ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

- ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

- ПРН7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

- ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

- ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.

- ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

- ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

- ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

- ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)	Форма контролю
5,5 кредити / 165 годин	34	32	99	Диф.залік (1 семестр)

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/вибіркова
2020 / 2021	I	081 Право	I	ОБОВ'ЯЗКОВА

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання: мультимедійний проектор для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль).

Програма для створення презентацій Microsoft PowerPoint. Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Zoom.

7. Політика курсу

Для успішного проходження курсу з даної навчальної дисципліни необхідно:

- регулярне відвідування лекційних та семінарських занять, за винятком випадків відсутності з поважних причин;

- активна участь в обговоренні питань, що виносяться на семінарські заняття;
- своєчасне та якісне виконання завдань самостійної роботи;
- пропущені заняття відпрацьовувати згідно з графіком консультацій викладача.

Обов'язкове дотримання здобувачем правил академічної доброчесності і чітке розуміння наслідків її порушення.

Здобувачі вищої освіти мають бути зареєстровані на платформі KSU On-line.

При організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті здобувачі та науково-педагогічні працівники діють відповідно до:

- Положення про організацію самостійної роботи студентів від 02.07.2016 №428-Д.
- Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 02.09.2020 №789-Д.
- Порядок виявлення та запобігання академічного плагіату в науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті від 04.09.2020 №800-Д;
- Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХДУ від 07.09.2020 №803-Д;
- Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті від 07.09.2020 № 802-Д
- Порядок ХДУ про визнання результатів неформальної та інформальної освіти від 04.03.2020 № 247-Д тощо.

Нормативні акти знаходяться в публічному доступі.

Відділу забезпечення якості освіти:

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>

Навчально-методичного

відділу:

<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>

8. Схема курсу

Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО ПОЧ. ХХ ст. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Тиждень, дата, години	Тема, план (основні питання)	Форма навчального заняття кількість годин (аудиторної та самостійної)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість

					балів
Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО ПОЧ. XX ст. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ					
Згідно розкладу занять http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx	Тема 1. Стародавні держави і право на території України 1. Найдавніші ранньодержавні утворення. 2. Скіфські ранньодержавні утворення. 3. Античні держави Північного Причорномор'я.	Лекція – 2 год.; С.р. – 5 год.	Основна література: 1-4; Додаткова література: 5-9; Електронні ресурси: 1-5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.	5
	Тема 2. Держава та право Київської Русі (другої половина IX – середина XIII ст.) 1. Русь (Руська держава) та її право. Теорії походження Руської держави. 2. Норманська. Терміни «Русь», «Руська земля» та політична історія Київської Русі. 3. Державний устрій Руської Держави (Київської Русі). 4. Основні риси права Руської Держави (Київської Русі). 5. Основні риси цивільно-правових та кримінально-правових відносин. 6. Суд та судочинство в Київській Русі.	Семінар – 2 год.; С.р. – 5 год.	Основна література: 1-4; Додаткова література: 5-9; Електронні ресурси: 1-5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.	5
	Тема 3. Галицько-Волинське князівство 1. Утворення та становлення Галицько-Волинської держави. 2. Державний устрій. 3. Правова система Галицько-Волинського князівства	Лекція – 2 год.; С.р. – 5 год.	Основна література: 1-4; Додаткова література: 5-9;	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання	5

			Електронні ресурси: 1-5.	завдань до самостійної роботи.	
	<p>Тема 4. Українські землі в складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державний устрій на українських землях у період Литовсько-польського володарювання. 2. Суспільний лад. 3. Основні риси права Литовсько-польської доби. 4. Суд та судочинство на українських землях в Литовсько-польську добу. 	Семінар – 2 год.; С.р. – 5 год.	<p>Основна література: 1-4;</p> <p>Додаткова література: 5-9;</p> <p>Електронні ресурси: 1-5.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	5
	<p>Тема 5. Запорізька Січ: військово-політична організація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процеси державотворення в Запорозькій Січі. 2. Військово-політичний устрій Запорозької Січі. 3. Козацьке звичаєве право. 	Лекція – 2 год.; С.р. – 4 год.	<p>Основна література: 1-4;</p> <p>Додаткова література: 5-9;</p> <p>Електронні ресурси: 1-5.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	5
	<p>Тема 6. Українська козацька держава та її право</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування держави. Органи влади та управління в козацькій державі. Українська державність під іноземною зверхністю (друга половина XVII – XVIII ст.). 2. Суспільний лад Української козацької держави – Гетьманщини. 3. Основні риси окремих галузей права. 4. Юридичний процес та 	Семінар – 2 год.; С.р. – 4 год.	<p>Основна література: 1-4;</p> <p>Додаткова література: 5-9;</p> <p>Електронні ресурси: 1-5.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	5

	судоустрій в Українській козацькій державі.				
	<p>Тема 7. Правове становище українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Органи влади й управління Російської імперії на українських землях. 2. Право Російської імперії на українських землях. 3. Цивільно-процесуальне судочинство на українських землях в складі Російської імперії. 4. Кримінальне процесуальне судочинство на українських землях в складі Російської імперії. 5. Державно-політичний устрій і право на українських землях у складі Австро-Угорської імперії. 	Лекція – 2 год.; С.р. – 4 год.	<p>Основна література:</p> <p>1-4;</p> <p>Додаткова література:</p> <p>5-9;</p> <p>Електронні ресурси:</p> <p>1-5.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу.	5
	Всього за модуль	14 год.			
Змістовий модуль 2. ДОБА УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ. УКРАЇНА У СКЛАДІ РАДЯНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ. ДЕРЖАВА ТА ПРАВО В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ.					
Згідно розкладу занять http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx	<p>Тема 8. Держава і право періоду Української Революції (1917-1921 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відродження української державності і права за часів Центральної Ради. 2. Основні риси права Української народної республіки часів П. Скоропадського. 3. Українська держава. 4. Директорія Української народної республіки. 5. Історія держави і права Західноукраїнської народної республіки. 6. Загальна характеристика процесуального права в добу Української революції. 	Лекція – 2 год.; С.р. – 5 год.	<p>Основна література:</p> <p>1-4;</p> <p>Додаткова література:</p> <p>5-9;</p> <p>Електронні ресурси:</p> <p>1-5.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу.	5
	<p>Тема 9. Держава і право Української Радянської Соціалістичної Республіки у</p>	Семінар – 2 год.; С.р. – 5 год.	Основна література:	Опрацювання лекційного матеріалу.	5

	<p>1920-1930-х рр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державний устрій УСРР у 20 – 30-ті роки. Право України у 20-х – 30-х рр. ХХ ст. 2. Конституційне та надзвичайне законодавство 30-х років. 3. Судові та правоохоронні органи. 		<p>1-4; Додаткова література: 5-9; Електронні ресурси: 1-5.</p>	<p>Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	
	<p>Тема 10. Українська Радянська Соціалістична Республіка у роки Другої світової війни (1939-1945)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР. Органи влади й управління у воєнні роки (1941 — 1945 рр.). 2. Окупаційний режим. 3. Рух опору. 4. Законодавство воєнного часу. 	<p>Лекція – 2 год.; С.р. – 5 год.</p>	<p>Основна література: 1-4; Додаткова література: 5-9; Електронні ресурси: 1-5.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	<p>5</p>
	<p>Тема 11. Держава і право Української РСР у повоєнні роки та в період десталінізації (1945-1960 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реформування органів влади і управління в повоєнні роки. 2. Зміни у правовій системі УРСР. 	<p>Семінар – 2 год.; С.р. – 4 год.</p>	<p>Основна література: 1-4; Додаткова література: 5-9; Електронні ресурси: 1-5.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	<p>5</p>
	<p>Тема 12. Держава і право Української РСР у період поглиблення кризи радянської системи (середина 1960 – середина 1980-х рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміни у суспільно-політичному ладі УРСР. Правоохоронні та правозахисні органи УРСР. 	<p>Лекція – 2 год.; С.р. – 4 год.</p>	<p>Основна література: 1-4; Додаткова література: 5-9; Електронні ресурси:</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	<p>5</p>

	<p>2. Джерела та основні риси права УРСР.</p> <p>3. Суд та юрисдикційний процес.</p>		1-5.	роботи.	
	<p>Тема 13. Українська РСР в роки Перебудови Суспільно-політична ситуація в Українській РСР в 80-тих роках ХХ століття.</p> <p>1. Законодавство УРСР в роки перебудови.</p> <p>2. Суд і процес в Українській РСР в роки Перебудови.</p>	<p>Семінар – 2 год.;</p> <p>С.р. – 4 год.</p>	<p>Основна література:</p> <p>1-4;</p> <p>Додаткова література:</p> <p>5-9;</p> <p>Електронні ресурси:</p> <p>1-5.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	5
	<p>Тема 14. Державотворення і розвиток правової системи України в роки незалежності.</p> <p>1. Державно-правові основи проголошення незалежності України.</p> <p>2. Конституційний процес в незалежній Україні.</p> <p>3. Конституція 1996 року. Державний лад.</p> <p>4. Президент України -- глава держави.</p> <p>5. Органи виконавчої, законодавчої та судової влади.</p> <p>6. Становлення судової системи в Україні (1991 – 2017 рр.).</p> <p>7. Міське самоврядування.</p> <p>8. Джерела та основні риси права.</p> <p>9. Правоохоронна система України. Державна символіка.</p>	<p>Лекція – 2 год.;</p> <p>Семінар – 2 год.;</p> <p>С.р. – 4 год.</p>	<p>Основна література:</p> <p>1-4;</p> <p>Додаткова література:</p> <p>5-9;</p> <p>Електронні ресурси:</p> <p>1-5.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.</p>	5
	Всього за модуль	16 год.			
	Всього за навчальну дисципліну за 1 семестр	75 год., з них: лекції – 16 год., семінари – 14 год., с.р. – 45			

		год.			
--	--	------	--	--	--

Тиждень, дата, години	Тема, план (основні питання)	Форма навчального заняття (кількість годин (аудиторної та самостійної))	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 3. Держава і право Стародавнього світу та Середніх віків					
Згідно розкладу занять http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx	Тема 1. Держави і право стародавнього Сходу 1. Стародавній Єгипет 2. Стародавній Вавилон 3. Хетська держава 4. Стародавня Індія 5. Стародавній Китай	Лекція – 2 год.; Семинар – 2 год.; С.р. – 6 год.	Основна література: 1-5; Додаткова література: 6-15; Електронні ресурси: 1-5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.	5
	Тема 2. Держава і право античного світу 1. Єгейська цивілізація. Мінойська культура 2. Афінська республіка 3. Особливості стародавнього ладу Спарти	Лекція – 2 год.; Семинар – 2 год.; С.р. – 6 год.	Основна література: 1-5; Додаткова література: 6-15; Електронні ресурси: 1-5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.	5
	Тема 3. Держава і право країн Сходу у Середні віки 1. Арабський халіфат 2. Середньовічний Китай 3. Середньовічна Індія 4. Середньовічна Японія	Лекція – 2 год.; Семинар – 2 год.; С.р. – 6 год.	Основна література: 1-5; Додаткова література: 6-15; Електронні	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до	5

			ресурси: 1-5.	самостійної роботи.	
	Тема 4. Розвиток держави і права у Середньовічній Західній Європі <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика європейської феодальної держави і права 2. Імперія франків 3. Франція 4. Німеччина 5. Англія 6. Канонічне і міське право у країнах Західної Європи в епоху Середньовіччя 	Лекція – 2 год.; Семінар – 2 год.; С.р. – 6 год.	Основна література: 1-5; Додаткова література: 6-15; Електронні ресурси: 1-5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.	5
	Тема 5. Держави доколумбової Америки <ol style="list-style-type: none"> 1. Міста-держави майя 2. Імперія інків 3. Держава ацтеків 	Лекція – 2 год.; Семінар – 2 год.; С.р. – 6 год.	Основна література: 1-5; Додаткова література: 6-15; Електронні ресурси: 1-5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Усне опитування, навчальна дискусія, виконання завдань до самостійної роботи.	5
	Всього за модуль	44 год.			
Змістовий модуль 4. Держава і право країн світу Нового та Новітнього часу					
Згідно розкладу занять http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx	Тема 6. Країни Європи <ol style="list-style-type: none"> 1. Англія 2. Франція 3. Німеччина 	Лекція – 4 год.; Семінар – 4 год.; С.р. – 8 год.	Основна література: 1-5; Додаткова література: 6-15; Електронні ресурси: 1-5.		5
	Тема 7. Країни Америки <ol style="list-style-type: none"> 1. США 2. Канада 	Лекція – 2 год.; Семінар – 2 год.; С.р. – 8 год.	Основна література: 1-5; Додаткова		5

			література: 6-15; Електронні ресурси: 1-5.		
	Тема 8. Країни Сходу 1. Утворення Республіки Індія 2. Держава і право Китаю 3. Держава і право Японії	Лекція – 2 год.; Семінар – 2 год.; С.р. – 8 год.	Основна література: 1-5; Додаткова література: 6-15; Електронні ресурси: 1-5.		5
	Всього за модуль	31 год.			
	Всього за навчальну дисципліну за 2 семестр	90 год. , з них: лекції – 18 год., семінари – 18 год., с.р. – 54 год.			

Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Оцінювання відповідей, самостійної та індивідуальної роботи здобувача з кожної теми чи завдання здійснюється в діапазоні від 0 до 5 балів. Де 5 балів, це коли відповідь (робота) здобувачем виконана в повному обсязі, 4 бали – якщо допускаються незначні помилки, 3 бали – якщо основний матеріал викладений, але з помилками й неточностями, 2 бали – якщо відтворено основний навчальний матеріал фрагментарно, бракує власних суджень та самостійного виконання роботи (мають ознаки академічного плагіату), 1 бал – відповідь (робота) здобувача фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення чи виконання завдання.

При оцінюванні відповідей здобувачів враховується:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність, володіння спеціальною термінологією тощо;

- якість знань: осмисленість, системність тощо;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, систематизувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- самостійність оцінних суджень;
- виконання самостійної роботи з кожної теми за методичними рекомендаціями до семінарських занять тощо.

Оцінювання самостійної/індивідуальної роботи здійснюється за критеріями:

- високий концептуальний рівень та повнота висвітленого питання;
- змістовність та обізнаність здобувачем теми;
- логічність, послідовність викладення матеріалу, доведення та аналіз вивчених теорій, концепцій, вчень;
- незалежність думки;
- академічна доброчесність у виконанні завдання;
- вільне використання для підготовки доступні інформаційні технології і бази даних;
- рівень підготовки проектів необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях тощо;
- складність он-лайн курсу тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті затверджено наказом від 07.09.2020 № 803-Д. (далі - Порядок).

Оцінювання результатів навчання протягом семестру (поточний контроль) здійснюється відповідно до п. 2.1. Порядку.

Зокрема, залік (диференційований залік) – форма підсумкового контролю, що передбачає оцінювання результатів навчання на підставі результатів поточного контролю.

Оцінювання результатів навчання після вивчення освітніх компонент/навчальних дисциплін (семестровий (підсумковий) контроль згідно п. 3.2. Порядку.

Модуль 1.

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Усне опитування – до 25 балів.

Індивідуальна робота (тезування, анотування, написання реферату, ese, вирішення практичних завдань, тестів тощо) – до 15 балів.

Модуль 2.

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Усне опитування – до 35 балів.

Індивідуальна робота (тезування, анотування, написання реферату, ese, вирішення практичних завдань, тестів тощо) – до 20 балів.

Контрольна робота – до 5 балів.

Модуль 3.

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Усне опитування – до 25 балів.

Індивідуальна робота (тезування, анотування, написання реферату, ese, вирішення практичних завдань, тестів тощо) – до 15 балів.

Модуль 4.

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Усне опитування – до 35 балів.

Індивідуальна робота (тезування, анотування, написання реферату, ese, вирішення практичних завдань, тестів тощо) – до 20 балів.

Контрольна робота – до 5 балів.

Таблиця 1

Шкала оцінювання результатів навчання, отриманих здобувачем під час вивчення освітньої компоненти/навчальної дисципліни, формою семестрового контролю якої є залік або диференційований залік, здійснюється на основі оцінювання поточної успішності. Загальна оцінка визначається як сума оцінок за виконання всіх обов'язкових видів навчальної діяльності (робіт).

Кількість балів за вибіркові види діяльності (робіт), які здобувач може отримати для підвищення семестрової оцінки, не може перевищувати 10 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування освітньої компоненти/навчальної дисципліни, формою семестрового контролю якої є залік або диференційований залік

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному	до 25	до 35	до 60

	режимі)	(включно)	(включно)	
	- тестування			
	- письмова робота			
	- усне опитування			
	- тощо			
2.	Індивідуальна робота здобувачів	до 10 (включно)	до 20 (включно)	до 30
3.	Контрольна робота	до 5	до 5	до 10
4	Разом балів	40	60	100
1	-участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс; - тощо	5	5	max 10

*Здобувачі можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, підготовці презентації англomовної статті з аналізу даних, участь у конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, конкурсах, не формальній та інформальній освіті (зокрема, COURSERA та ін.). за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач).

Оцінка за екзамен відповідає рівню сформованості загальних і фахових компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання (табл. 3).

Таблиця 2

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного

			складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова (основна) література:

1. Історія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навчальних закладів / О.М. Бандурка, М.Ю. Бурдін, О.М. Головка та ін. Харків: Майдан, 2018. – 616 с.
2. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник для студентів вищ. Навч. Закл. / Л.М. Маймескулов, Д.А. Тихоненков, В.В. Россіхін, С.І. Власенко ; за ред. Л.М. Маймескулова. – Х. : Право, 2011. – 520 с.
3. Історія держави і права України. Навчальний посібник / В.М. Калашніков, Г.Г. Кривчик, К.А. Марков; за ред. В.М. Калашнікова. – Дніпропетровськ, 2012. – 261 с.
4. Забзалюк Д. Є. Історія держави та права України: навч. посібник (у схемах і таблицях) / Д. Є. Забзалюк. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. – 120 с.
5. Плохій С. Брама Європи / С. Плохій. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 496 с.
6. War and the Law of Nations A Generan history. Cambridge University, New York, 2005. 443 p.
7. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. — 2-ге вид., перероб. та допов. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 729 с.
8. Історія держави і права зарубіжних країн. Хрестоматія / Ред. Гончаренко В.Д. – К., 2002.
9. Історія держави і права зарубіжних країн: правові джерела / Упорядн. Г.І. Трофанчук; [навч. посіб.]; МОН України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 347 с.

Допоміжна література:

10. Дахно І.І. Історія держави і права. Навчальний посібник-довідник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 408 с.
11. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник для студентів вищ. Навч. Закл. / Л.М. Маймескулов, Д.А. Тихоненков, В.В. Россіхін, С.І. Власенко ; за ред. Л.М. Маймескулова. – Х. : Право, 2011. – 520 с.
12. Гавриленко О. А. Історія держави і права України: стародавня доба : навчальний посібник. – Харків: ХНУВС, 2011. – 64 с.

13. Paul R. Magocsi A History of Ukraine: The Land and Its Peoples. University of Toronto Press, 2010 - 894 p.
14. Глиняний В.П. Історія держави і права зарубіжних країн: Навчальний посібник / В.П. Глиняний; Одеська нац. юрид. акад. [Вид. 5-те, перероб. і доп.] – К.: Істина, 2008. – 768 с.
15. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник / О.М. Джу́жа, Т.А. Третьякова, В.С. Калиновський та ін. – К.: НАВС, 2012. – 376 с.
16. Кузьминець О. В. Історія держави та права зарубіжних країн (схеми, таблиці, коментарі, термінологічний словник): навч. посіб. / О. В. Кузьминець, Є. С. Дурнов, Ю. В. Сокур. – К.: Гранмна, 2012. – 240 с.
17. Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. / В.С. Макарчук; МОН України. – вид. 6-те, доповн.- К.: Атіка, 2010. – 623 с.
18. Трофанчук Г.І. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. / Г.І. Трофанчук; М-во освіти і науки України. – К.: ЮрІнком Інтер, 2010. – 381 с.
19. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн: Навчальний посібник / О.О. Шевченко; МОН України. – К.: Олан, 2008. – 351 с.

Інтернет-ресурси

Офіційний вебпортал парламенту України - <https://www.rada.gov.ua/>
Інститут історії України - <http://history.org.ua/uk>

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. <http://www.ebk.net.ua> – повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева).
3. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.htm> - юридична бібліотека (Україна)
4. Національна бібліотека України - <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Інститут історії України – <http://history.org.ua/uk>
6. Інститут всесвітньої історії НАН України - <http://ivinas.gov.ua/uk/>

Бібліотечний фонд ХДУ:

- Бази даних власної генерації, що мають постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет (відкритий доступ):

- Електронний каталог **eLibrary** (<http://elibrary.kspu.edu/>);
- Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету **eKhSUIR** (<http://ekhsuir.kspu.edu/>).
 - Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес:
- **Web of Science**
 - (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndSevices/Library.aspx>);
- **Scopus**
 - (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndSevices/Library.aspx>);
- **Springer Link**
 - (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndSevices/Library.aspx>).
 - Організація доступу до відкритих інформаційних ресурсів (корисні посилання на Web-сторінці Наукової бібліотеки).
- **Українські журнали в SCOPUS та Web of Science**
 - (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJSc.aspx>)
- **Іноземні електронні ресурси вільного доступу** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)
- **Фахові періодичні видання** (http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx)
- **Українські Інтернет-ресурси**
 - (http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx).